

BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI ETİK KURULU YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM
Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönergenin amacı; Balıkesir Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulunun oluşumunu, görevlerini, çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Yönerge; Balıkesir Üniversitesi öğretim elemanları ve öğrencileri tarafından sosyal ve beşeri bilimler alanında yürütülen nicel veya nitel araştırma desenlerine sahip, yüz yüze, çevrimiçi, telefon veya bilgisayar aracılığıyla uygulanan her türlü anket, soru kağıdı veya görüşme kılavuzu ile veri toplama etkinlikleri, aynı şekilde tıbbi olmayan gözlem, dosya veya veri kaynaklarını tarama işlemi veya ikincil veri kaynaklarını kullanarak gerçekleştirildiği araştırma ve çalışmalar ile aynı kapsamda yer alan ve Balıkesir Üniversitesinin paydaşı olduğu çalışmalarda izlenecek usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönerge, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 14 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Yönergede geçen;
a) Üniversite: Balıkesir Üniversitesini
b) Rektör: Balıkesir Üniversitesi Rektörünü,
c) Etik Kurul: Balıkesir Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulunu,
ç) Etik Kurul Başkanı: Balıkesir Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu Başkanını,
d) Sorumlu Araştırmacı: Balıkesir Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulundan etik onayı almak için başvuran Balıkesir Üniversitesi öğretim elemanını veya Balıkesir Üniversitesinin enstitülerinde doktora/sanatta yeterlik programına kayıtlı öğrenciyi,
ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM
Etik Kurulun Oluşumu, Görevleri, Yapısı ve Çalışma Esasları

Etik Kurulun Oluşumu

MADDE 5- (1) Etik Kurul üyeleri, sosyal beşeri ve idari bilimlerin farklı alanlarından Rektörün önerisi üzerine senato üyeleri tarafından seçilen biri başkan olmak üzere en az yedi öğretim üyesinden oluşur. Üyelerin görev süresi üç yıldır ve süresi sona eren üyeler tekrar seçilebilir.

(2) Aynı takvim yılı içinde üst üste üç toplantıya mazeretsiz olarak katılmayan bir üyenin üyeliği düşer. Üyeliği herhangi bir nedenle sona eren üyenin yerine yenisi aynı usulle seçilir.

(3) Etik Kurul Başkanı üyelerden birini raportör olarak görevlendirir. Başkan, bir toplantıya katılamadığında, kurulun en kıdemli üyesi başkanlık görevini yürütür.

Etik Kurulun görevleri

MADDE 6- (1) İnsan üzerinde yapılan klinik araştırmalar ile hayvan deneylerine ilişkin çalışmaların dışında kalan, insan katılımcılar üzerinde yürütülecek sosyal bilimler, güzel sanatlar alanındaki araştırmalar ile tarihi eserler ve kültür varlıkları üzerinde yapılacak her türlü bilimsel araştırma ve çalışmaları, etik kurul onayı gerektiren arazi çalışmaları, fiziksel müdahale içermeyen gözlemsel ve betimsel nitelikte araştırmaları (anket, ölçek/skala çalışmaları, dosya taramaları, veri kaynakları taraması, sistem-model geliştirme çalışmalarını) inceleyerek karar vermektir.

Toplantı karar usul ve esasları

MADDE 7- (1) Etik Kurulu, Etik Kurul Başkanının daveti üzerine her ayın son haftasında kurul üye sayısının salt çoğunluğuyla toplanır. Etik Kurul Başkanı gerekli görüldüğü hallerde kurulu ayrıca toplantıya çağırabilir.

(2) Etik Kurul, başvuru şartlarını haiz başvuruları değerlendirir ve “Uygundur” veya “Uygun değildir” şeklinde karar verir. Olumsuz kararlarda gerekçesi belirtilir.

(3) Yapılan değerlendirme sonucunda “Uygun değildir” kararı verilen başvurular en az bir inceleme dönemi sonrasında yeniden yapılabilir.

(4) Oylar yalnızca kabul veya ret şeklinde kullanılır, çekimser oy kullanılamaz. Ret oyu veren üye veya üyeler, ret gerekçelerini karar şerh olarak yazarlar.

(5) Kararlar katılanların oy çokluğuyla alınır.

(6) Kararlar, Etik Kurul Başkanının imzasıyla Elektronik Belge Yönetim Sistemi (EBYS) üzerinden başvuruyu yapan diğer araştırmacılara iletmek üzere sorumlu araştırmacıya gönderilir.

(7) Etik Kurul üyeleri, yürütücü/araştırmacı/danışman olarak görev aldığı araştırma önerileri veya birinci derece yakınlarının önerileri görüşülürken, ilgili üye oy kullanamaz.

Başvuru süreci ve kurul çalışma esasları

MADDE 8- (1) Etik Kurul onayı gereken bilimsel araştırma ve yayınlar için başvurular Etik Kurulun internet sayfasında ilan edildiği şekliyle her ayın 20 inci günü mesai bitimine kadar yapılır. Toplantı tarihinden önce Üniversitenin kullandığı EBYS üzerinden başvuru dilekçesi etik kurula ulaşmayan başvurular ilgili başvuru döneminde değerlendirmeye alınmaz.

(2) Araştırma önerileri, Etik Kurula teslim tarihi sırasına göre gündeme alınır.

(3) Başvurudan önce uygulamaya konulmuş, veri toplama süreci başlamış olan çalışmalar ve tamamlanmış çalışmalar değerlendirme sürecine dahil edilmez. Geçmişe yönelik olarak, herhangi bir şekilde Etik Kurul kararı veya onayı alınamaz.

(4) Etik Kurul, gerektiğinde incelenmekte olan araştırma önerisinde yer alan araştırmacıları veya ilgili uzmanları toplantılara davet edebilir veya yazılı görüşlerini alabilir.

(5) Sorumlu araştırmacının, üniversite kadrosunda görev yapan öğretim elemanı olması gerekir. Ancak lisansüstü enstitülerde eğitim almakta olan doktora/sanatta yeterlik öğrencileri, tek başına veya bir öğretim üyesi ile bilimsel araştırma yürütürken sorumlu araştırmacı olarak etik kurul başvurusu yapabilirler. Önlisans, Lisans ve Yüksek lisans öğrencilerinin başvurularında sorumlu araştırmacı üniversitenin öğretim üyesi olmalıdır. Lisansüstü tezler için yapılan etik kurul başvurularında sorumlu araştırmacı tez danışmanı olmalıdır.

(6) TÜBİTAK, BAP ve bireysel araştırma projeleri ile lisansüstü tezlerde, yukarıdaki koşullardan birine uygun özellikteki araştırmacılar, etik onay için bu kurula başvurabilirler.

(7) Etik Kurul, araştırma başvurularını bilimsel ve etik açıdan değerlendirme ve karar alma konularında bağımsızdır. Sosyal, beşeri ve idari bilimler alanının inceleme kapsamına girmeyen başvurular incelemeye alınmaz.

(8) Etik Kurula yapılan başvurular ve alınan kararlar gizli tutulur; başvuru dosyasının içeriği ve alınan kararlar, yasal gereklilikler dışında herhangi bir kişiye açıklanamaz.

(9) Etik Kurul, kararlarını verirken ilgili tüm yasal düzenlemeleri, mesleki etik kuralları, ulusal ve uluslararası etik değerleri ve prensipleri dikkate alır.

(10) Etik Kurul başvuru formunun eksiksiz doldurulması ve başvuru formunda istenen gerekli belgelerin yüklenmesinden sorumlu araştırmacı ve yardımcı araştırmacılar birlikte sorumludur. Başvuru dilekçesinde sorumlu araştırmacı ve yardımcı araştırmacılara ilişkin istenen bilgiler eksiksiz olarak belirtilmelidir. Başvuru formunda ve dilekçede eksik ve/veya yanıltıcı bilgi verildiğinin tespiti durumunda başvuru değerlendirmeye alınmaz. Resmi yazışmalarla ilgili gecikmelerden Etik Kurul sorumlu değildir.

(11) Sosyal, beşeri ve idari bilimler temel alanı dışındaki alanlardan yapılacak başvurular değerlendirmeye alınmaz.

(12) Araştırma önerileri üzerinde etik kurul izni olmadan değişiklik yapılamaz, araştırmacı eklenemez veya çıkarılamaz.

(13) Etik Kurulun arşiv hizmetleri, mevcut mevzuata uygun olarak yürütülür.

(14) Yurt içi veya yurtdışına araştırma amaçlı veri gönderilmesi gerekiyorsa, Kişisel Verilerin Korunması Kanuna uyulması esastır.

(15) Etik Kurulun yazışmalarını ve arşiv işlerini yürütmek için en az bir sekreter görevlendirilir. Etik Kurulun ihtiyacı olan büro ve kırtasiye malzemeleri rektörlük tarafından temin edilir.

(16) Balıkesir Üniversitesi dışından yapılacak etik kurul başvuruları kişilerin görev yaptığı kurum/kuruluşların etik kurullarının olmaması halinde değerlendirilir. İlgili kurum veya kuruluşun etik kurulları olmaması halinde, en az doktora derecesine sahip araştırmacıların ancak Balıkesir ile ilgili araştırmaları, gerekçeli başvuru dilekçesi ile Balıkesir Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'na yapılabilir. Kurul başvuruyu reddetme hakkına sahiptir. Uygun görülen başvurular değerlendirmeye alınır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlük

MADDE 9- (1) Bu Yönerge, Üniversite Senatosu tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 10- (1) Bu Yönerge hükümleri Rektör tarafından yürütülür.